

59
CS

FACTS

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

ISSN 1725-7018

Snižování rizik spojených s hlukem při práci

Milióny pracujících v Evropě jsou každý den exponováni nadměrnému hluku a všem s tím spojeným rizikům. Pro Evropský týden bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 2005 agentura vypracovala zprávu pojednávající o tom, do jaké míry se systém evropských směrnic a doplňkové normy zabývají riziky, kterým jsou zaměstnanci vystaveni v souvislosti s hlukem, aby bylo zajištěno snížení vysokých personálních, sociálních a ekonomických nákladů spojených se špatným zdravotním stavem a úrazy plynoucími z expozice hluku.

Evropská politika v oblasti hluku při práci

„Rámcová směrnice“⁽¹⁾ a další směrnice týkající se pracovišť, jako směrnice o hluku⁽²⁾, osobních ochranných prostředcích (OPPP)⁽³⁾ a těhotných zaměstnankyních⁽⁴⁾, dohromady tvoří systém, který se zaměřuje na všechna rizika (nejen na riziko ztráty sluchu způsobené nadměrným hlukem), jež hrozí všem skupinám zaměstnanců v souvislosti s hlukem. Zatímco rámcová směrnice stanovuje obecné zásady prevence, podrobnějšími otázkami se zabývají jednotlivé specifické směrnice, z nichž je pro otázku hluku nejvýznamnější směrnice o hluku z roku 2003.

Obecné zásady prevence

- vyhýbat se rizikům
- vyhodnocovat rizika, kterým se nelze vyhnout
- bojovat s těmito riziky přímo u zdroje
- přizpůsobovat práci jednotlivci
- přizpůsobovat se technickému pokroku
- nahrazovat nebezpečné bezpečným či méně nebezpečným
- vypracovat koherentní celkovou politiku prevence
- dávat přednost kolektivním ochranným opatřením před individuálními
- poskytovat zaměstnancům odpovídající instrukce

Od zaměstnavatelů se vyžaduje kontrola rizik u zdroje, eliminace nebo snížení rizik spojených s hlukem na minimum a přihlížení k technickému pokroku a možnostem uplatnění preventivních opatření. Nemělo by se spoléhat na osobní ochranu sluchu, jako jsou

(1) Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci.
(2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/10/ES ze dne 6. února 2003 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (hlukem). Tato směrnice nahrazuje směrnici o hluku z roku 1986.
(3) Směrnice Rady 89/656/EHS ze dne 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci.
(4) Směrnice Rady 92/85/EHS ze dne 19. října 1992 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň.
(5) Případová studie ze „Sound solutions“ Health and Safety Executive (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

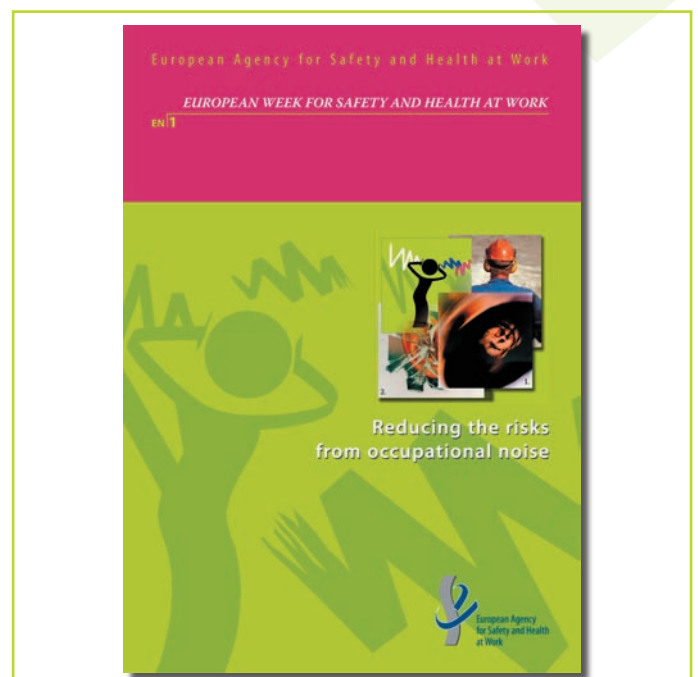
ušní zátky, pokud jsou pro odstranění či kontrolu rizika k dispozici lepší opatření (např. zaměření se přímo na zdroj hluku).

Směrnice o hluku z roku 2003 určuje faktory, které je třeba zvážit při kontrole rizik spojených s hlukem:

- pracovní metody, které vyžadují menší expozici hluku,
- volba vhodného pracovního vybavení vytvářejícího co nejméně hluku,
- návrh a dispozice pracovišť a pracovních míst,
- informování a školení zaměstnanců,
- snížení hluku technickými prostředky,
- programy údržby pracovního vybavení, pracoviště a systémů na pracovišti,
- snížení hluku lepší organizací práce,
- omezení expozice a intenzity pomocí vhodného rozvržení práce.

Případová studie: snížení hluku u pneumatického nárazového lisu

Odfuk stlačeného vzduchu z vývodu pístnice pneumatického lisu a náraz beranu na kovovou spodní desku lisu byly spojeny s pronikavým hlukem. Snížení hlučnosti odfuku stlačeného vzduchu bylo dosaženo připevněním tlumiče hluku a průchodem proudy vzduchu přes porézní polyetylénový uzávěr. Nárazový hluk byl snížen vložением 8 mm silného tlumiče z patentově chráněného polyuretanového elastomeru mezi kovové povrchy. Výsledkem bylo snížení celkové hladiny hluku o 9 dB bez vážnějšího dopadu na výkon lisu⁽⁵⁾.

Směrnice vyžadující opatření na pracovišti nejsou jediným prostředkem k ochraně zdraví zaměstnanců. Ke snížení rizik plynoucích zaměstnancům by dále měly napomáhat požadavky uvedené ve „směrnici o strojních zařízeních“⁽⁶⁾ a „směrnici o venkovních strojních zařízeních“⁽⁷⁾, kde se od výrobců vyžaduje poskytnutí informací o hlučnosti strojních zařízení a v některých případech i nejvyšších přípustných hodnotách emisí hluku.

Tyto směrnice dávají jasně najevo, že při boji s hlukem při práci je životně důležitá rovněž prevence prostřednictvím vlastní konstrukce daného zařízení. „Strojní zařízení musí být navrženo a vyrobeno tak, aby rizika způsobená emisí hluku šířícího se vzduchem byla snížena na nejnižší hladinu hluku, přičemž je třeba brát v úvahu technický rozvoj a dostupnost prostředků ke snižování hluku, zvláště u zdroje“⁽⁸⁾.

V prevenci expozice hluku při práci hrají klíčovou roli normy. Směrnice o hluku z roku 2003 odkazuje v otázce hodnocení expozice zaměstnanců na normu ISO 1999:1990 a ustanovení týkající se hluku za účelem podpory základních požadavků na ochranu zdraví a bezpečnosti uvedených ve směrnici o strojních zařízeních obsahují i četné normy připravené technickými výbory Evropského výboru pro normalizaci (CEN).

Hluk v zábavním sektoru

Členské státy jsou k vypracování opatření pro uplatnění směrnice o hluku z roku 2003 v hudebním a zábavním průmyslu oprávněny využít doplňkového dvouletého přechodného období určeného k dosažení souladu s touto směrnici v daných odvětvích. Hlavní problém v této souvislosti tkívá v tom, že účelem vykonávané práce je tvorba zvuku, a nelze tedy využít klasického pojetí ochrany před hlukem. Přesto však není pochyb o tom, že mnoho zaměstnanců je během každodenní práce exponováno hladinám akustického tlaku, které mohou způsobit poškození sluchu.

K tomu, aby bylo možné se vyvarovat krátkodobé vysoké hladině zvukové expozice a současně zaručit co možná nejvyšší kvalitu uměleckého vyjádření, se nenabízí žádné jednoduché řešení. Praktické řešení lze nalézt jen prostřednictvím kombinace různých opatření pro snížení hladiny zvuku. Zpráva agentury obsahuje celou řadu případových studií z tohoto odvětví, které ukazují různé přístupy k ochraně sluchu zaměstnanců.

⁽⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/37/ES ze dne 22. června 1998 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se strojních zařízení.

⁽⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/14/ES ze dne 8. května 2000 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se emisí hluku zařízení, která jsou určena k použití ve venkovním prostoru, do okolního prostředí.

⁽⁸⁾ Základní požadavky na ochranu zdraví a bezpečnost uvedené ve směrnici o strojních zařízeních, příloha 1, oddíl 1.5.8.

Snižování rizik spojených s hlukem při práci

Úplná zpráva v anglickém znění je k dispozici na webových stránkách agentury (<http://osha.eu.int/publications/reports/>), kde je možné si ji bezplatně stáhnout. Vnitrostátní právní předpisy mohou vyžadovat dodržování přísnějších norem, informujte se proto u příslušného orgánu. Následující krátký výčet směrnic souvisejících s danou tematikou není nutně vyčerpávající.

Související směrnice

- ☑ Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci
- ☑ Směrnice Rady 89/656/EHS ze dne 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci
- ☑ Směrnice Rady 89/686/EHS ze dne 21. prosince 1989 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se osobních ochranných prostředků
- ☑ Směrnice Rady 92/85/EHS ze dne 19. října 1992 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň
- ☑ Směrnice Rady 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků
- ☑ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/37/ES ze dne 22. června 1998 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se strojních zařízení
- ☑ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/14/ES ze dne 8. května 2000 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se emisí hluku zařízení, která jsou určena k použití ve venkovním prostoru, do okolního prostředí
- ☑ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/10/ES ze dne 6. února 2003 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (hlukem), která nahrazuje směrnici Rady 86/188/EHS ze dne 12. května 1986 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí hluku při práci

Další informace

Tento informační list je součástí kampaně Evropského týdne pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci 2005. Další informační listy a informace věnované problematice hluku jsou k dispozici na internetové adrese <http://ew2005.osha.eu.int>. Informace o legislativě EU týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci najdete na internetové adrese <http://europa.eu.int/eur-lex/>.

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int

